

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MACIEJ SZPUNAR
της 12ης Ιουλίου 2018¹

Υπόθεση C-238/17

**UAB «Renerga»
κατά
AB «Energijos skirstymo operatorius»
AB «Lietuvos energijos gamyba»
παρισταμένων των:
UAB «BALTPPOOL»,
Lietuvos Respublikos Vyriausybė,
Achema AB,
Achemos Grupė UAB**

[αίτηση του Vilniaus miesto apylinkės teismas
(πρωτοδικείου Βίλνιους, Λιθουανία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Εσωτερική αγορά στην ηλεκτρική ενέργεια – Οδηγία 2009/72/EK – Άρθρο 3, παράγραφος 2 – Υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας – Άρθρο 3, παράγραφος 6 – Οικονομική αντιστάθμιση – Άρθρο 3, παράγραφος 15 – Υποχρέωση των κρατών μελών να ενημερώνουν την Επιτροπή για όλα τα μέτρα που θεσπίζουν για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας – Άρθρο 36, σημείο στ' – Ρυθμιστική αρχή»

1. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως του Vilniaus miesto apylinkės teismas (πρωτοδικείου Βίλνιους, Λιθουανία) ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ μιας παραγωγού ενέργειας και δύο αγοραστριών σε σχέση με την προβαλλόμενη καθυστέρηση πληρωμής της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας από τις δεύτερες στην πρώτη.

2. Η πρότασή μου είναι το Δικαστήριο να απαντήσει ότι τα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο ερωτήματα είναι απαράδεκτα λόγω της ελλείψεως υποχρεώσεως για παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας δυνάμει της οδηγίας 2009/72/EK². Η υπό κρίση υπόθεση απλώς δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/72.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

² Οδηγία 2009/72/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/EK (ΕΕ 2009, L 211, σ. 55).

Νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3. Οι αιτιολογικές σκέψεις 46 και 50 της οδηγίας 2009/72 έχουν ως εξής:

«(46) Η τήρηση των προδιαγραφών περί υπηρεσιών κοινής ωφέλειας αποτελεί θεμελιώδη απαίτηση της παρούσας οδηγίας, η δε παρούσα οδηγία θα πρέπει προπάντων να καθορίζει κοινά ελάχιστα πρότυπα τα οποία θα τηρούνται από όλα τα κράτη μέλη και τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη τους στόχους της προστασίας των καταναλωτών, της ασφάλειας του εφοδιασμού, της προστασίας του περιβάλλοντος και των ισοδύναμων επιπέδων ανταγωνισμού σε όλα τα κράτη μέλη. Είναι σημαντικό οι απαιτήσεις περί υπηρεσιών κοινής ωφέλειας να μπορούν να ερμηνεύονται σε εθνική βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες και τηρουμένου του κοινοτικού δικαίου.

[...]

(50) Οι απαιτήσεις δημόσιας υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων της καθολικής υπηρεσίας, και τα κοινά ελάχιστα πρότυπα που αυτές συνεπάγονται θα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω ώστε να διασφαλισθεί ότι όλοι οι καταναλωτές, και ιδιαίτερα οι πιο ευάλωτοι, έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από τον ανταγωνισμό και τις δικαιότερες τιμές. Οι απαιτήσεις δημόσιας υπηρεσίας ορίζονται σε εθνικό επίπεδο, με συνεκτίμηση των εθνικών συνθηκών και με παράλληλο σεβασμό του κοινοτικού δικαίου εκ μέρους των κρατών μελών. [...]»

4. Κατά το άρθρο 3, παράγραφοι 2, 6 και 15, της οδηγίας 2009/72:

«2. Τηρώντας πλήρως τις οικείες διατάξεις της [Σ]υνθήκης, και ιδίως το άρθρο 86, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ηλεκτρικής ενεργείας, χάριν του γενικού οικονομικού συμφέροντος, υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας οι οποίες μπορούν να αφορούν την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του εφοδιασμού, την τακτική παροχή, την ποιότητα και τις τιμές παροχής, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αποδοτικότητας, της ενεργείας από ανανεώσιμες πηγές και της προστασίας του κλίματος. Οι υποχρεώσεις αυτές πρέπει να ορίζονται σαφώς, να είναι διαφανείς, αμερόληπτες και επαληθεύσιμες και να διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενεργείας της Κοινότητας στους εθνικούς καταναλωτές. Όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού, την ενεργειακή αποδοτικότητα/διαχείριση της ζήτησης και την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων και των στόχων που αφορούν την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν μακροπρόθεσμο προγραμματισμό, λαμβάνοντας υπόψη το ενδεχόμενο τρίτα μέρη να ζητήσουν πρόσβαση στο δίκτυο.

[...]

6. Όταν παρέχεται οικονομική αντιστάθμιση, άλλες μορφές αντιστάθμισης και αποκλειστικά δικαιώματα τα οποία παραχωρεί ένα κράτος μέλος για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των παραγράφων 2 και 3, τούτο γίνεται χωρίς διακρίσεις και με διαφάνεια.

[...]

15. Τα κράτη μέλη, κατά την έναρξη εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, ενημερώνουν την Επιτροπή για όλα τα μέτρα που θεσπίζουν για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας και παροχής υπηρεσιών κοινής ωφελείας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του καταναλωτή και του περιβάλλοντος, και για τις πιθανές επιπτώσεις τους στον εθνικό και διεθνή ανταγωνισμό, ανεξαρτήτως του εάν τα μέτρα απαιτούν ή όχι παρέκκλιση από την παρούσα οδηγία. Στη συνέχεια, ενημερώνουν την Επιτροπή ανά διετία σχετικά με κάθε τροποποίηση των εν λόγω μέτρων, ανεξαρτήτως του εάν τα μέτρα αυτά απαιτούν ή όχι παρέκκλιση από την παρούσα οδηγία.»

5. Σύμφωνα με το άρθρο 36, στοιχείο στ', της οδηγίας 2009/72:

«[κ]ατά την εκτέλεση των ρυθμιστικών καθηκόντων που προσδιορίζονται στην παρούσα οδηγία, οι ρυθμιστικές αρχές λαμβάνουν όλα τα εύλογα μέτρα προς επίτευξη των κατωτέρω στόχων εντός του πλαισίου των καθηκόντων και εξουσιών τους που καθορίζονται στο άρθρο 37, διαβουλευόμενες στενά με άλλες ενδιαφερόμενες εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των αρχών ανταγωνισμού, κατά περίπτωση, και με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων τους:

[...]

εξασφάλιση της προσφοράς κατάλληλων κινήτρων στους διαχειριστές και χρήστες του δικτύου, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, για να αυξηθεί η αποδοτικότητα των επιδόσεων των δικτύων και να ενισχυθεί η ολοκλήρωση της αγοράς».

Το λιθουανικό δίκαιο

6. Η οδηγία 2009/72 μεταφέρθηκε στο λιθουανικό δίκαιο με τον Energetikos įstatymas (νόμο για την ενέργεια), τον Elektros energetikos įstatymas (νόμο για την ηλεκτρική ενέργεια) και τον Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas (νόμο για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές).

7. Βάσει των διατάξεων του νόμου για την ηλεκτρική ενέργεια, η Λιθουανική Κυβέρνηση εξέδωσε στις 18 Ιουλίου 2012 την Vyriausybės nutarimas Nr. 916 Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo (κανονιστική πράξη αριθ. 916 περί της εγκρίσεως της διαδικασίας για την παροχή υπηρεσιών δημοσίου συμφέροντος στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας). Κατά το σημείο 3 της εν λόγω πράξεως, η «αντιστάθμιση για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας» ρυθμίζεται από τις διατάξεις της Vyriausybės nutarimas Nr. 1157 Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo (κανονιστικής πράξεως αριθ. 1157 της Κυβερνήσεως, της 19ης Σεπτεμβρίου 2012, σχετικά με την έγκριση της διαδικασίας για τη διαχείριση των εισφορών που καταβάλλονται για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας).

8. Δυνάμει του σημείου 18.1 της κανονιστικής πράξεως αριθ. 916³, η καταβαλλόμενη στους διαχειριστές αντιστάθμιση για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας που απαριθμούνται στην πράξη αυτή δύναται να ανασταλεί προσωρινά σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στην πράξη αριθ. 1157, αν ο πάροχος των υπηρεσιών κοινής ωφελείας ή πρόσωπα συνδεδεμένα με αυτόν δεν έχουν καταβάλει το σύνολο ή μέρος της οφειλόμενης αντισταθμίσεως των υπηρεσιών κοινής ωφελείας για την ηλεκτρική ενέργεια που έχει πράγματι καταναλωθεί⁴, σύμφωνα με το σημείο 16 της πράξεως αριθ. 1157.

3 Το σημείο 18.1 προστέθηκε στην κανονιστική πράξη αριθ. 916 μέσω τροποποιήσεως διά της κανονιστικής πράξεως αριθ. 76 της 25ης Ιανουαρίου 2016.

4 Η διάταξη περί παραπομπής δεν περιέχει περαιτέρω στοιχεία όσον αφορά τον χαρακτήρα ή τις λεπτομέρειες αυτής της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας σε σχέση με την πραγματική κατανάλωση.

9. Από την πλευρά της, η κανονιστική πράξη αριθ. 1157 ορίζει ποια θεωρούνται ως «συνδεδεμένα πρόσωπα» (σημείο 3.5)⁵. Το σημείο 26.1 ορίζει ότι ο φορέας διαχείρισης του δικτύου διανομής, η αγοράστρια επιχείρηση και ο διαχειριστής μπορούν να αναστέλλουν την καταβολή των εισφορών προς του παρόχους υπηρεσιών κοινής ωφέλειας εφόσον αυτοί οι πάροχοι και/ή συνδεδεμένα προς αυτούς πρόσωπα δεν έχουν καταβάλει τις εισφορές για την παροχή υπηρεσιών δημοσίου συμφέροντος για την ηλεκτρική ενέργεια που έχουν πράγματι καταναλώσει. Η ίδια διάταξη προβλέπει τότε μπορεί να επαναληφθεί η καταβολή της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Το σημείο 26.2 της κανονιστικής πράξεως αριθ. 1157 προβλέπει ότι, αν ο πάροχος υπηρεσιών κοινής ωφέλειας αποσυρθεί από τον όμιλο των συνδεδεμένων προσώπων στον οποίον ένα τουλάχιστον πρόσωπο δεν έχει καταβάλει τις εισφορές για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, είτε εν όλω είτε εν μέρει, για την καταναλωθείσα ηλεκτρική ενέργεια, οι οφειλόμενες εισφορές για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας καταβάλλονται σε αυτόν μόνον όταν τα ως άνω συνδεδεμένα πρόσωπα εξοφλήσουν το σύνολο των εισφορών για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας για την ηλεκτρική ενέργεια που είχε καταναλωθεί μέχρι την απόσυρση/αποχώρηση του προσώπου αυτού από τον όμιλο συνδεδεμένων προσώπων.

Πραγματικά περιστατικά, διαδικασία και προδικαστικά ερωτήματα

10. Η ενάγουσα της κύριας δίκης «Renerga» UAB (στο εξής: Renerga), διαθέτει πέντε εργοστάσια παραγωγής ενέργειας στα οποία παράγει ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Η Renerga διοχετεύει την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια σε ηλεκτρικά δίκτυα.

11. Μαζί με την εταιρία Achema, καθώς και άλλες εταιρίες, η Renerga αποτελεί μέρος του ομίλου Achemos Grupė UAB (στο εξής: ομίλου Achema).

12. Βάσει συμβάσεων που συνήφθησαν στις 7 Ιανουαρίου και στις 19 Ιουνίου 2013 μεταξύ της Renerga και των εναγομένων της κύριας δίκης (AB Energijos skirstymo operatorius και AB Lietuvos energijos gamyba), η Renerga ανέλαβε την υποχρέωση να πωλήσει στις εναγόμενες, οι οποίες ανέλαβαν την υποχρέωση να αγοράσουν και να πληρώσουν, το σύνολο της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγει και διοχετεύει στο δίκτυο. Κατά τις εν λόγω συμβάσεις, το αντίτιμο που όφειλαν οι εναγόμενες να καταβάλουν στη Renerga για αυτή την ηλεκτρική ενέργεια συνίστατο στην αγοραία τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας και στην αντισταθμίση για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, η οποία αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ (i) της σταθερής τιμής που ισχύει για την παραγόμενη από τη Renerga ηλεκτρική ενέργεια βάσει των όρων που προβλέπονται στις οικείες κανονιστικές πράξεις και (ii) της τιμής της αγοράς.

13. Με την ανακοίνωση υπ' αριθ. 16-SD-108 της 25ης Φεβρουαρίου 2016, ο φορέας διαχείρισης των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, ήτοι η εταιρία BALTPPOOL, ενημέρωσε τις εναγόμενες ότι, σύμφωνα με τις κανονιστικές πράξεις υπ' αριθ. 916 και 1157, η καταβολή της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στη Renerga θα αναστελλόταν πλήρως μέχρι την ολοσχερή εξόφληση των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας που όφειλαν για την πραγματικά καταναλωθείσα ηλεκτρική ενέργεια η Achema ή τα λοιπά συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα. Κατά την BALTPPOOL, η Achema δεν είχε εκπληρώσει την υποχρέωσή της προς εξόφληση της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας για την ηλεκτρική ενέργεια που είχε πράγματι καταναλώσει. Δεδομένου ότι ο όμιλος Achema κατείχε τόσο την κεφαλαιακή όσο και την ελέγχουσα συμμετοχή στην Achema, θεωρήθηκε ότι η Achema και η Renerga ήσαν συνδεδεμένα πρόσωπα.

⁵ Το οποίο τροποποιήθηκε με την κανονιστική πράξη αριθ. 77, της 27ης Ιανουαρίου 2016.

14. Στις 26 Φεβρουαρίου 2016, η μία εκ των δύο εναγόμενων, ήτοι η AB Energijos skirstymo operatorius, γνωστοποίησε στη Renerga την αναστολή καταβολής της οφειλόμενης αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Στις 8 Μαρτίου 2016, η άλλη εναγόμενη, ήτοι η AB Lietuvos energijos gamyba, απέστειλε παρεμφερή κοινοποίηση στη Renerga, στην οποία ανέφερε ότι η καταβολή της οφειλόμενης προς αυτήν αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας αναστέλλεται επ' αόριστον και ότι η καταβολή για την πωληθείσα ηλεκτρική ενέργεια θα γινόταν μόνο στην αγοραία τιμή.

15. Με την ανακοίνωση υπ' αριθ. 16-SD-135, της 10ης Μαρτίου 2016, η BALTPPOOL επιβεβαίωσε στη Renerga ότι η καταβολή της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας είχε ανασταλεί και διευκρίνισε ότι στις 31 Ιανουαρίου 2016 στην Achema είχε αποσταλεί τιμολόγιο για συνολικό ποσό 629 794,15 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, με ημερομηνία εξοφλήσεως την 24η Φεβρουαρίου 2016. Δεδομένου ότι στις 25 Φεβρουαρίου 2016 η Achema δεν είχε εξοφλήσει το εν λόγω τιμολόγιο, η καταβολή της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στην Achema καθώς και σε οποιοδήποτε πρόσωπο που θεωρείται ότι συνδέεται με αυτή την επιχείρηση, έπρεπε να ανασταλεί.

16. Συνεπεία της μη εκπληρώσεως της υποχρεώσεως των εναγομένων να καταβάλουν στη Renerga το πλήρες αντίτιμο για την ηλεκτρική ενέργεια που είχαν αγοράσει, ιδίως το σκέλος της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, η καταβολή της οποίας προβλεπόταν, ως τμήμα της συνολικής τιμής για την ηλεκτρική ενέργεια, από τις σχετικές συμβάσεις, οι εναγόμενες δημιούργησαν έναντι της Renerga συνολική οφειλή ύψους 1 248 199,81 ευρώ, λόγω των αντισταθμίσεων που δεν καταβλήθηκαν για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

17. Η οφειλή αυτή αποπληρώθηκε στη Renerga στις 21 Απριλίου 2016, ήτοι την ημερομηνία κατά την οποία η BALTPPOOL εξέδωσε τις ανακοινώσεις υπ' αριθ. 16-SD-188 και 16-SD-189, οι οποίες απευθύνονταν στις εναγόμενες και αφορούσαν την καταβολή της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας που είχε ανασταλεί.

18. Στις 12 Δεκεμβρίου 2016, η Renerga άσκησε αγωγή ενώπιον του Vilniaus miesto apylinkės teismas (πρωτοδικείου Βίλνιους) προκειμένου οι εναγόμενες να υποχρεωθούν να της καταβάλουν ως αποζημίωση τα ποσά των 9 172,84 ευρώ και 572,82 ευρώ, αντιστοίχως, δηλαδή τους τόκους υπερημερίας για την καθυστέρηση καταβολής της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, βάσει των συμβάσεων για την αγορά και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας που είχαν συναφθεί στις 7 Ιανουαρίου και στις 19 Ιουνίου 2013, αντιστοίχως. Επιπλέον, η Renerga ζήτησε αμφότερες οι εναγόμενες να επιβαρυνθούν με ετήσιο επιτόκιο ύψους 8.05 %.

19. Θεωρώντας ότι η ως άνω διαφορά χρήζει ερμηνευτικών διευκρινίσεων ως προς ορισμένες διατάξεις της οδηγίας 2009/72, το Vilniaus miesto apylinkės teismas (πρωτοδικείο Βίλνιους) με απόφαση που εξέδωσε στις 11 Απριλίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 9 Μαΐου 2017, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Πρέπει ο στόχος της “εξασφάλιση[ς] της προσφοράς κατάλληλων κινήτρων στους διαχειριστές και χρήστες του δικτύου, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, για να αυξηθεί η αποδοτικότητα των επιδόσεων των δικτύων και να ενισχυθεί η ολοκλήρωση της αγοράς”, τον οποίο θέτει το άρθρο 36, σημείο στ', της οδηγίας 2009/72 στις ρυθμιστικές αρχές κατά την εκτέλεση των ρυθμιστικών καθηκόντων που ορίζονται στην οδηγία 2009/72, να εκληφθεί και να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύεται η μη προσφορά κινήτρων (μη καταβολή οικονομικής αντισταθμίσεως για την παροχή ΥΚΩ [υπηρεσιών κοινής ωφέλειας]) ή τυχόν περιορισμός των κινήτρων αυτών;

2. Λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72 προβλέπει ότι οι υποχρεώσεις παροχής ΥΚΩ πρέπει να ορίζονται σαφώς, να είναι διαφανείς, αμερόληπτες και επαληθεύσιμες, και ότι το άρθρο 3, παράγραφος 6, της οδηγίας 2009/72 προβλέπει ότι η οικονομική αντιστάθμιση που παραχωρείται σε πρόσωπα για την εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής ΥΚΩ πρέπει να καθορίζεται χωρίς διακρίσεις και με διαφάνεια, χρήζουν διευκρινίσεως τα ακόλουθα ζητήματα:
    - 2.1 έχουν οι διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφοι 2 και 6, της οδηγίας 2009/72 την έννοια ότι απαγορεύουν τον περιορισμό της δημιουργίας κινήτρων για τους παρόχους ΥΚΩ, εφόσον αυτοί εκπληρώνουν προσηκόντως τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει για την παροχή ΥΚΩ;
    - 2.2 για τους σκοπούς του άρθρου 3, παράγραφοι 2 και 6, της οδηγίας 2009/72, πρέπει να θεωρηθεί ότι εισάγει διακρίσεις, είναι ασαφής και περιορίζει τον ανταγωνισμό η προβλεπόμενη σε εθνική νομοθεσία υποχρέωση αναστολής της καταβολής της οικονομικής αντισταθμίσεως προς τους παρόχους ΥΚΩ, η οποία δεν σχετίζεται ούτε με τις συναφείς προς την παροχή ΥΚΩ δραστηριότητες που ασκεί ο πάροχος ΥΚΩ ούτε με την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, αλλά συναρτάται με και εξαρτάται από το αν πρόσωπο συνδεδεμένο με τον πάροχο ΥΚΩ (στον βαθμό που η ίδια επιχείρηση έχει ελέγχουσα συμμετοχή τόσο στο πρόσωπο αυτό όσο και στον πάροχο ΥΚΩ) έχει ενεργήσει και έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, στο πλαίσιο της λογιστικής καταχωρίσεως των υπολογιζόμενων για τη συγκεκριμένη επιχείρηση εισφορών ΥΚΩ;
    - 2.3 για τους σκοπούς του άρθρου 3, παράγραφοι 2 και 6, της οδηγίας 2009/72, πρέπει να θεωρηθεί ότι εισάγει διακρίσεις, είναι ασαφής και περιορίζει τον ανταγωνισμό η προβλεπόμενη σε εθνική νομοθεσία υποχρέωση αναστολής της καταβολής της οικονομικής αντισταθμίσεως προς τους παρόχους ΥΚΩ, ενώ οι τελευταίοι εξακολουθούν να οφείλουν να εκπληρώνουν στο ακέραιο τις υποχρεώσεις τους για παροχή ΥΚΩ και τις συναφείς συμβατικές τους υποχρεώσεις προς τις επιχειρήσεις που αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια;
  3. Στο πλαίσιο του άρθρου 3, παράγραφος 15, της οδηγίας 2009/72, το οποίο απαιτεί από τα κράτη μέλη να ενημερώνουν την Επιτροπή ανά διετία για τυχόν τροποποιήσεις σε όλα τα μέτρα που λαμβάνουν προς εκπλήρωση των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας και παροχής ΥΚΩ, υποχρεούται κράτος μέλος το οποίο έχει λάβει εθνικά μέτρα που προβλέπουν λόγους, κανόνες και μηχανισμό για τον περιορισμό της καταβαλλόμενης σε παρόχους ΥΚΩ οικονομικής αντισταθμίσεως, να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τα νέα αυτά εθνικά νομοθετικά μέτρα;
  4. Αντιβαίνει εθνική νομοθεσία κράτους μέλους, η οποία προβλέπει λόγους, κανόνες και μηχανισμό για τον περιορισμό της καταβαλλόμενης σε παρόχους ΥΚΩ οικονομικής αντισταθμίσεως, στους στόχους της οδηγίας 2009/72 και στις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης (ασφάλεια δικαίου, δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, αναλογικότητα, διαφάνεια και απαγόρευση διακρίσεων);»
20. Το Δικαστήριο απηύθυνε στο αιτούν δικαστήριο, στις 28 Φεβρουαρίου 2018, αίτηση παροχής διευκρινίσεων βάσει του άρθρου 101 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, στην οποία αυτό απήγησε στις 26 Μαρτίου 2018.
21. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν οι διάδικοι της κύριας δίκης, ο όμιλος Achema, η BALTPPOOL, η Λιθουανική Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Άπαντες, εκτός από τις εναγόμενες της κύριας δίκης, παρέστησαν στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, η οποία διεξήχθη στις 3 Μαΐου 2018.

Ανάλυση

Επί του παραδεκτού

Το επίμαχο ζήτημα

22. Με τα ερωτήματά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν ορισμένες διατάξεις της οδηγίας 2009/72 και οι γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης απαγορεύουν την εφαρμογή εθνικών κανόνων οι οποίοι προβλέπουν τη δυνατότητα αναστολής, έναντι των παραγωγών ενέργειας, της καταβολής της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας, η οποία αποσκοπεί στην προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, μέχρις ότου τα συνδεδεμένα με τους εν λόγω παραγωγούς πρόσωπα καταβάλουν την εκ μέρους τους οφειλόμενη αντισταθμίση για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας για την ηλεκτρική ενέργεια που έχουν πράγματι καταναλώσει.

23. Η επίμαχη υπόθεση ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς στην οποία οι συναφθείσες μεταξύ του παραγωγού της ηλεκτρικής ενέργειας, ήτοι της Renerga, και των δύο εταιριών, ήτοι της Energijos skirstymo operatorius και της Lietuvos energijos gamyba, συμβάσεις προβλέπουν ότι η πρώτη θα πωλήσει το σύνολο της παραγόμενης εκ μέρους της ηλεκτρικής ενέργειας (η οποία προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές) στις τελευταίες. Από την πλευρά τους, οι δύο αγοράστριες εταιρίες ανέλαβαν την υποχρέωση καταβολής του αντιτίμου για την ηλεκτρική ενέργεια που αγοράζουν. Αυτό όμως που δεν επιβάλλουν οι εν λόγω συμβάσεις στη Renerga είναι να παράγει όντως την ηλεκτρική ενέργεια. Εξ όσων αντιλαμβάνομαι, οι διευκρινίσεις του αιτούντος δικαστηρίου υποδηλώνουν ότι οι συμβάσεις αυτές συνιστούν έννομες σχέσεις οι οποίες διέπονται από το αστικό δίκαιο.

24. Καθοριστικό στοιχείο της επίμαχης υποθέσεως είναι ο τρόπος με τον οποίον υπολογίζεται η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας που αγοράζουν οι δύο εταιρίες: στην αγοραία τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας προστίθεται η λεγόμενη αντισταθμίση για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Αυτή η αντισταθμίση για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων σχετικά με τη διαχείρισή της, διέπεται, ιδίως, από τις κανονιστικές πράξεις αριθ. 916 και 1157.

25. Η διαδικασία ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αφορά την αγωγή αποζημιώσεως για την καθυστέρηση πληρωμής της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας. Συνεπώς, τα σχετικά ερωτήματα αφορούν απλώς τους κανόνες σχετικά με τις ρυθμίσεις για την καταβολή αυτής της αντισταθμίσεως και όχι το (αρχικό) δικαίωμα του παρόχου των υπηρεσιών για τη λήψη αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, πολλώ δε μάλλον τον χαρακτηρισμό της αντισταθμίσεως αυτής ως παράνομης κρατικής ενισχύσεως.

26. Πάντως, αυτό το οποίο εκλαμβάνεται ως δεδομένο στα εν λόγω ερωτήματα είναι ότι η Renerga υπέχει όντως την υποχρέωση παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, η οποία της έχει επιβληθεί από κράτος μέλος (ήτοι τη Δημοκρατία της Λιθουανίας).

27. Θεωρώ ότι τούτο δεν ισχύει και για αυτόν τον λόγο, κατ' εμέ, τα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο ερωτήματα είναι απαράδεκτα. Δεν υφίσταται καμία ενέργεια κράτους μέλους δυνάμει της οποίας να έχει επιβληθεί υποχρέωση παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

Άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72

28. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72, τηρώντας πλήρως τις διατάξεις της Συνθήκης, ιδίως το άρθρο 106 ΣΛΕΕ, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ηλεκτρικής ενεργείας, χάριν του γενικού οικονομικού συμφέροντος, υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας οι οποίες μπορούν να αφορούν την

ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του εφοδιασμού, την τακτική παροχή, την ποιότητα και τις τιμές παροχής, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αποδοτικότητας, της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της προστασίας του κλίματος. Με τη σειρά του, το άρθρο 106, παράγραφος 2, της ΣΛΕΕ, προβλέπει ότι επιχειρήσεις οι οποίες είναι «επιφορτισμένες» με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος υπόκεινται στους κανόνες των Συνθηκών ιδίως στους κανόνες ανταγωνισμού, κατά το μέτρο που η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν εμποδίζει νομικά ή πραγματικά την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που τους έχει ανατεθεί.

29. Αμφότερες οι ανωτέρω διατάξεις έχουν ως κοινό στοιχείο ότι τα *κράτη μέλη* είναι εκείνα από τα οποία προέρχεται, χάριν του γενικού οικονομικού συμφέροντος, η επιβολή υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72) ή εκείνα τα οποία έχουν την ευχέρεια να αναθέτουν σε επιχειρήσεις τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (άρθρο 106, παράγραφος 2, της ΣΛΕΕ).

30. Καμία από τις λιθουανικές κανονιστικές πράξεις που μνημονεύονται στο νομικό πλαίσιο των παρουσών προτάσεων δεν περιέχει υποχρέωση παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας η οποία να επιβλήθηκε στη Renerga.

31. Ειδικότερα, οι κανονιστικές πράξεις 916 και 1157 περιορίζονται στη ρύθμιση της διαδικασίας για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και στην έγκριση της διαδικασίας για τη διαχείριση των εισφορών που καταβάλλονται για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας. Οι διατάξεις των εν λόγω πράξεων ουδεμία υποχρέωση επιβάλλουν στους παραγωγούς ενέργειας που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές. Πουθενά δεν προβλέπεται ότι εταιρίες όπως η Renerga υπέχουν την υποχρέωση να παράγουν ή να διοχετεύουν αυτή την ηλεκτρική ενέργεια.

32. Συνεπώς, δεν υπάρχει καμία ενέργεια του κράτους μέλους.

33. Ούτε όμως οι συμβάσεις που συνήφθησαν μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης επιβάλλουν τέτοιου είδους υποχρεώσεις.

34. Ανεξαρτήτως του εάν, κατ' αρχήν, μια *σύμβαση* ιδιωτικού δικαίου δύναται να περιέχει υποχρέωση παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας επιβαλλόμενη από κράτος μέλος, στις συγκεκριμένες συμβάσεις αδυνατώ να διακρίνω οποιαδήποτε *υποχρέωση* παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Πράγματι, οι εν λόγω συμβάσεις, οι οποίες συνήφθησαν ελευθέρως, χωρίς, όπως προκύπτει, οποιαδήποτε επέμβαση των δημοσίων αρχών, προβλέπουν απλώς ότι η Renerga ανέλαβε την υποχρέωση να πωλήσει στις εναγόμενες, οι οποίες ανέλαβαν την υποχρέωση να αγοράσουν από αυτήν, την ηλεκτρική ενέργεια που παράγει στα εργοστάσια ηλεκτροπαραγωγής της και διοχετεύει στο δίκτυο, η οποία προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές. Κατά τα φαινόμενα, η Renerga απλώς άσκησε τη συμβατική της ελευθερία και, συνεπώς, ανέλαβε οικειοθελώς μια υποχρέωση⁶. Κατά την άποψή μου, οι ενέργειες αυτές δεν μπορούν να ερμηνευθούν ως υποχρεώσεις υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72.

35. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η Δημοκρατία της Λιθουανίας έχει επιβάλει την υποχρέωση παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72.

6 Την υποχρέωση πωλήσεως, όχι παραγωγής ενέργειας.

36. Αξιοσημείωτο είναι ότι την ίδια άποψη φαίνεται να συμμερίζεται και το αιτούν δικαστήριο, καθόσον, μολονότι σημειώνει ότι δυνάμει των σημείων 7.1 και 8.1 της κανονιστικής πράξεως αριθ. 916 η Renerga θεωρείται ως πάροχος υπηρεσιών κοινής ωφέλειας⁷, εντούτοις το ίδιο θεωρεί, όπως συνάγεται από την απάντησή του στο αίτημα του Δικαστηρίου για παροχή διευκρινίσεων, ότι στη Renerga δεν έχει επιβληθεί υποχρέωση παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας *βάσει του άρθρου 3 της οδηγίας 2009/72*.

37. Χάριν πληρότητας, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι για τους σκοπούς της παρούσας αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως είναι αδιάφορο, όπως επισημαίνει και το αιτούν δικαστήριο, το κατά πόσον η Renerga έχει εκπληρώσει δεόντως τις απορρέουσες από τις συμβάσεις υποχρεώσεις της, όπερ σημαίνει ότι διοχέτευσε στα δίκτυα των εναγομένων ηλεκτρική ενέργεια που παρήγαγε από ανανεώσιμες πηγές, παρά το γεγονός ότι αυτές δεν συμμορφώθηκαν προς την αντίστοιχη υποχρέωσή τους να καταβάλουν, αντιστοίχως, στη Renerga το πλήρες αντίτιμο για την αγορά της ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

38. Το ζήτημα σε τι βαθμό οι αντισυμβαλλόμενοι δεν συμμορφώθηκαν προς τις απορρέουσες από τις εν λόγω συμβάσεις υποχρεώσεις τους και το εάν, στο πλαίσιο αυτό, δύνανται να επικαλεστούν τις κανονιστικές πράξεις 916 και 1157, εναπόκειται στην κρίση του εθνικού δικαστή. Όπως όμως διευκρινίστηκε, η οδηγία 2009/72 δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή.

39. Κατανοώ πλήρως ότι οσάκις τα υποβληθέντα από τα εθνικά δικαστήρια ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να απαντήσει⁸. Η υπό κρίση υπόθεση ωστόσο, κατά την άποψή μου δεν επιτρέπει στο Δικαστήριο να παράσχει μια χρήσιμη απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα, δεδομένου ότι είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία ορισμένων από τις διατάξεις της οδηγίας 2009/72, ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό της διαφοράς ή με το αντικείμενό της⁹.

Αποτέλεσμα

40. Βάσει όλων των ανωτέρω, οδηγούμαι στο συμπέρασμα ότι η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι अपαράδεκτη.

Επί της ουσίας (σε υποθετική βάση)

41. Οι υπόλοιπες εκτιμήσεις μου διατυπώνονται στην περίπτωση που το Δικαστήριο δεν συμφωνήσει με τη μέχρι τούδε ανάλυσή μου και, αντιθέτως, αποφασίσει να απαντήσει στα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου.

Ερώτημα 1

42. Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 36, σημείο στ', της οδηγίας 2009/72, έχει την έννοια ότι απαγορεύει στη ρυθμιστική αρχή να μην χορηγεί κίνητρα, συμπεριλαμβανομένης της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, ή να επιβάλλει περιορισμούς στα κίνητρα αυτά.

⁷ Χωρίς, όπως προαναφέρθηκε στις παρούσες προτάσεις, να διευκρινίζεται σε ποια υπηρεσία κοινής ωφέλειας συνίσταται αυτό.

⁸ Βλ. αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 1997, Leur-Bloem (C-28/95, EU:C:1997:369, σκέψη 25), και της 2ας Μαρτίου 2017, Pérez Retamero (C-97/16, EU:C:2017:158, σκέψη 21).

⁹ Βλ., για ανάλογες περιπτώσεις, αποφάσεις της 7ης Ιουλίου 2011, Agafitei κ.λπ. (C-310/10, EU:C:2011:467, σκέψη 27), και της 2ας Μαρτίου 2017, Pérez Retamero (C-97/16, EU:C:2017:158, σκέψη 22).

43. Το άρθρο 36 της οδηγίας 2009/72 καθορίζει τους γενικούς σκοπούς της ρυθμιστικής αρχής. Το εν λόγω άρθρο προβλέπει ότι, κατά την εκτέλεση των ρυθμιστικών καθηκόντων που προσδιορίζονται στην οικεία οδηγία, η ρυθμιστική αρχή λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα προς επίτευξη ενός φάσματος στόχων¹⁰, ένας εκ των οποίων είναι να εξασφαλιστεί ότι στους διαχειριστές και τους χρήστες του συστήματος παρέχονται τα κατάλληλα κίνητρα, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, προκειμένου να αυξηθεί η αποδοτικότητα των επιδόσεων των δικτύων και να ενισχυθεί η ολοκλήρωση της αγοράς (άρθρο 36, σημείο στ').

44. Αδυνατώ να διακρίνω για ποιον λόγο η ερμηνεία αυτής της διατάξεως είναι κρίσιμη για τους σκοπούς της επίμαχης στην κύρια δίκη διαφοράς.

45. Η δίκη αυτή δεν έχει ως αντικείμενό της ενέργειες της ρυθμιστικής αρχής¹¹. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο δεν εξηγεί σε κανένα σημείο με ποιον τρόπο συνδέεται η προσωρινή αναστολή καταβολής της αντισταθμίσεως στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας που έχει παραχθεί από ανανεώσιμες πηγές με ένα κίνητρο, το οποίο αποσκοπεί στην αύξηση της αποδοτικότητας των επιδόσεων των δικτύων.

46. Ως εκ τούτου, η απάντηση που προτείνω να δοθεί στο ερώτημα 1 είναι ότι το άρθρο 36, σημείο στ', της οδηγίας 2009/72 δεν απαγορεύει την εφαρμογή εθνικών κανόνων οι οποίοι προβλέπουν τη δυνατότητα αναστολής καταβολής στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας της αντισταθμίσεως που σκοπεί στην προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέχρις ότου τα συνδεδεμένα με τους παραγωγούς πρόσωπα καταβάλουν την αντιστάθμιση για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας για την πραγματική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας.

Ερώτημα 2

47. Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν το άρθρο 3, παράγραφοι 2 και 6, της οδηγίας 2009/72 απαγορεύει εθνική ρύθμιση η οποία επιτρέπει, για λόγους που δεν συνδέονται άμεσα με τις δραστηριότητες των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αλλά σχετίζονται με τις δραστηριότητες προσώπων συνδεδεμένων με τους παραγωγούς, την αναστολή καταβολής της αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στους παραγωγούς, ακόμη και αν αυτοί έχουν εκπληρώσει στο ακέραιο τις συμβατικές τους υποχρεώσεις έναντι των εταιριών που αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια από αυτούς. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο ζητεί διευκρινίσεις ως προς το αν οι σχετικές με την καταβολή της αντισταθμίσεως ρυθμίσεις, οι οποίες καθιστούν εφικτή την αναστολή καταβολής αυτής της αντισταθμίσεως, εισάγουν διακρίσεις, είναι ασαφείς ή περιορίζουν τον ανταγωνισμό.

48. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 6, της οδηγίας 2009/72, όταν παρέχεται οικονομική αντιστάθμιση, άλλες μορφές αντιστάθμισης και αποκλειστικά δικαιώματα τα οποία παραχωρεί ένα κράτος μέλος για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των παραγράφων 2 και 3 του οικείου άρθρου, τούτο γίνεται χωρίς διακρίσεις και με διαφάνεια.

49. Ο όρος «όταν» στην εν λόγω διάταξη υποδηλώνει ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να αποζημιώνουν οικονομικά τις επιχειρήσεις που υπόκεινται στην υποχρέωση παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72.

10 Όλα αυτά εντός του πλαισίου των καθηκόντων και εξουσιών τους που καθορίζονται στο άρθρο 37, διαβουλεύομενες στενά με άλλες ενδιαφερόμενες εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των αρχών ανταγωνισμού, κατά περίπτωση, και με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων τους.

11 Δυνάμει του άρθρου 35, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/72, τα κράτη μέλη ορίζουν μία μόνον εθνική ρυθμιστική αρχή. Η διάταξη περί παραπομπής δεν διευκρινίζει ποιο όργανο έχει ορίσει η Δημοκρατία της Λιθουανίας ως τέτοια αρχή (πρόκειται για την Εθνική Επιτροπή Ελέγχου για τις Τιμές και την Ενέργεια – <https://ec.europa.eu/energy/en/national-regulatory-authorities>). Αντιθέτως, σε δύο περιπτώσεις αναφέρεται στη Λιθουανική Κυβέρνηση.

50. Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι από την αιτιολογική σκέψη 46 της οδηγίας 2009/72 –η οποία αναφέρει ότι στην οδηγία εξειδικεύονται τα «κοινά ελάχιστα πρότυπα», τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους, μεταξύ άλλων, την προστασία του περιβάλλοντος– προκύπτει ότι η οδηγία δεν εναρμονίζει πλήρως και εξαντλητικώς όλες τις πτυχές που καλύπτει.

51. Σε κανένα σημείο της η οδηγία δεν περιέχει λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή των μέτρων στηρίξεως προς τους παρόχους υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στα κράτη μέλη. Εξ αυτού συνάγω ότι τα κράτη μέλη, στον βαθμό που συμμορφώνονται προς τις γενικές αρχές, όπως η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων και της διαφάνειας, διαθέτουν ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως.

52. Τέλος, το Δικαστήριο έχει επίσης αποφανθεί, σε σχέση με τον πρόδρομο της οδηγίας 2009/72¹², ότι τα κράτη μέλη δικαιούνται να καθορίζουν το περιεχόμενο και την οργάνωση των υπηρεσιών τους γενικού οικονομικού συμφέροντος. Ειδικότερα, μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τους σκοπούς που προσιδιάζουν στην εθνική τους πολιτική¹³.

53. Ως εκ τούτου, προτείνω η απάντηση που θα δοθεί στο ερώτημα 2 να είναι ότι το άρθρο 3, παράγραφοι 2 και 6, της οδηγίας 2009/72, δεν απαγορεύει εθνική νομοθετική ρύθμιση η οποία επιτρέπει, για λόγους που δεν συνδέονται άμεσα με τις δραστηριότητες των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αλλά σχετίζονται με τις δραστηριότητες συνδεδεμένων με τους παραγωγούς προσώπων, την αναστολή καταβολής των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, ακόμη και αν αυτοί οι παραγωγοί έχουν εκπληρώσει στο ακέραιο τις συμβατικές τους υποχρεώσεις έναντι των εταιριών που αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια απ' αυτούς.

Ερώτημα 3

54. Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 15, της οδηγίας 2009/72, η Δημοκρατία της Λιθουανίας όφειλε να ενημερώσει την Επιτροπή σχετικά με τη θέσπιση στην εθνική της έννομη τάξη της δυνατότητας αναστολής εφαρμογής ενός μέτρου στηρίξεως υπέρ των παρόχων υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

55. Το άρθρο 3, παράγραφος 15, της οδηγίας 2009/72 απαιτεί από τα κράτη μέλη να ενημερώνουν την Επιτροπή για όλα τα μέτρα που θεσπίζουν για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας και παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του περιβάλλοντος, ανεξαρτήτως αν τα μέτρα αυτά απαιτούν ή όχι παρέκκλιση από την οδηγία. Επίσης, τα κράτη μέλη οφείλουν να ενημερώνουν την Επιτροπή ανά διετία σχετικά με κάθε τροποποίηση των εν λόγω μέτρων, και πάλι ανεξάρτητα από το αν τα μέτρα αυτά απαιτούν ή όχι παρέκκλιση από την οδηγία.

56. Δεν δύναμαι να αντιληφθώ με ποιον τρόπο η τροποποίηση και η αναστολή των ρυθμίσεων καταβολής θα μπορούσε να συνιστά μέτρο το οποίο *εκπληρώνει* την υποχρέωση παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 15, της οδηγίας 2009/72.

57. Συνεπώς, η απάντηση που προτείνω να δοθεί στο ερώτημα 3 είναι ότι το άρθρο 3, παράγραφος 15, της οδηγίας 2009/72, δεν απαιτεί από τα κράτη μέλη να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τη θέσπιση στην εθνική τους νομοθεσία της δυνατότητας αναστολής της εφαρμογής ενός μέτρου στηρίξεως υπέρ των παρόχων υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

12 Οδηγία 2003/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ 2003, L 176, σ. 37).

13 Βλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, ENEL (C-242/10, ΕΥ:C:2011:861, σκέψη 50).

Ερώτημα 4

58. Με το τέταρτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η θέσπιση από κράτος μέλος στην εθνική του έννομη τάξη βασικών κανόνων και μηχανισμού για τον περιορισμό της καταβλητέας στους παρόχους υπηρεσιών κοινής ωφέλειας αντισταθμίσεως αντίκειται στους σκοπούς εφαρμογής της οδηγίας 2009/72 και σε ορισμένες γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης (αρχές της ασφάλειας δικαίου, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αναλογικότητας, της διαφάνειας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων).

59. Οι παρεχόμενες από το αιτούν δικαστήριο πληροφορίες δεν μου επιτρέπουν να εκτιμήσω σε ποιον βαθμό θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συντρέχει προσβολή των προεκτιθέμενων γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης.

60. Εξάλλου, τα σχετικά στοιχεία έχουν ήδη εξεταστεί στο τμήμα των παρουσών προτάσεων σχετικά με το παραδεκτό και στην απάντηση επί του δευτέρου ερωτήματος. Πράγματι, στην περίπτωση που ήθελε γίνει δεκτό ότι το αντικείμενο της υπό κρίση υποθέσεως εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/72, δεν συντρέχει κανείς λόγος προσφυγής στις αρχές του πρωτογενούς δικαίου που επικαλείται το αιτούν δικαστήριο.

Πρόταση

61. Κατόπιν των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα ερωτήματα που υποβλήθηκαν από το Vilniaus miesto apylinkės teismas (πρωτοδικείο του Vilnius) ως εξής:

Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε στις 11 Απριλίου 2017 το Vilniaus miesto apylinkės teismas (πρωτοδικείο Vilnius, Λιθουανία) είναι अपαράδεκτη.